

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 22. marca 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Poštové služby – Cenový systém prijatý poskytovateľom univerzálnej služby – Pokuta uložená vnútroštátnym poštovým regulačným orgánom – Pokuta uložená vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže – Charta základných práv Európskej únie – Článok 50 – Zásada *ne bis in idem* – Existencia toho istého porušenia – Článok 52 odsek 1 – Obmedzenia zásady *ne bis in idem* – Kumulácia stíhaní a sankcií – Podmienky – Sledovanie cieľa všeobecného záujmu – Proporcionalita“

Vo veci C-117/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel, Belgicko) z 19. februára 2020 a doručený Súdnemu dvoru 3. marca 2020, ktorý súvisí s konaním:

bpost SA

proti

Autorité belge de la concurrence,

za účasti:

Publimail SA,

Európskej komisie,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, podpredseda Súdneho dvora L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe (spravodajkyňa), C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen, I. Ziemele a J. Passer, sudcovia M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Kumin a N. Wahl,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. marca 2021,

* Jazyk konania: francúzština.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- bpost SA, v zastúpení: J. Bocken, S. Gnedasj, K. Verbouwe a S. Mathieu, avocats,
- belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux, L. Van den Broeck a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci P. Vernet a E. de Lophem, avocats,
- nemecká vláda, v zastúpení: pôvodne J. Möller a S. Heimerl, neskôr J. Möller, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a I. Gavrilova, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: L. Kotroni, splnomocnená zástupkyňa,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Meloncelli, avvocato dello Stato,
- lotyšská vláda, v zastúpení: pôvodne K. Pommere a V. Kalniņa, neskôr K. Pommere, splnomocnení zástupcovia,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a M. Wiącek, splnomocnení zástupcovia,
- rumunská vláda, v zastúpení: E. Gane, R. I. Hațieganu a A. Wellman, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: H. van Vliet, P. Rossi, A. Cleenewerck de Crayencour a F. van Schaik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 2. septembra 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou bpost SA a Autorité belge de la concurrence (Úrad pre hospodársku súťaž, Belgicko), ktorý je právnym nástupcom Conseil de la concurrence (Rada pre hospodársku súťaž, Belgicko), vo veci zákonnosti rozhodnutia, ktorým bola spoločnosti bpost uložená povinnosť zaplatiť pokutu za zneužitie dominantného postavenia (ďalej len „rozhodnutie orgánu hospodárskej súťaže“).

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Cieľom smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb (Ú. v. ES L 15, 1998, s. 14; Mim. vyd. 06/003, s. 71), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/6/ES z 20. februára 2008 (Ú. v. EÚ L 52, 2008, s. 3) (ďalej len „smernica 97/67“), je postupná liberalizácia trhu poštových služieb.
- 4 Odôvodnenia 8 a 41 smernice 97/67 znejú:
- „(8) keďže sú potrebné opatrenia na zabezpečenie postupnej a riadenej liberalizácie trhu a primeranej rovnováhy pri jej uplatňovaní s cieľom zaručiť poskytovanie služieb zdarma v samotnom sektore poštových služieb v cel[ej Európskej únii] pri dodržaní povinností a práv poskytovateľov univerzálnych služieb;
- ...
- (41) keďže sa táto smernica nevzťahuje na uplatňovanie pravidiel zmluvy a predovšetkým pravidiel súťaže a voľného poskytovania služieb;“
- 5 Článok 12 tejto smernice najmä stanovuje, že členské štáty prijímú opatrenia, ktorými zabezpečia, aby ceny za každú službu, ktorá je súčasťou univerzálnej služby, boli prehľadné a nediskriminačné.

Belgické právo

- 6 Články 144a a 144b loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques (zákon z 21. marca 1991 o reforme niektorých verejnoprávných hospodárskych podnikov) (*Moniteur belge* z 27. marca 1991, s. 6155) v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o reforme niektorých verejnoprávných podnikov“) preberajú do belgického právneho poriadku článok 12 smernice 97/67.
- 7 Článok 3 loi du 10 juin 2006 sur la protection de la concurrence économique (zákon z 10. júna 2006 o ochrane hospodárskej súťaže) (*Moniteur belge* z 29. júna 2006, s. 32755), zosúladený kráľovským nariadením z 15. septembra 2006 (*Moniteur belge* z 29. septembra 2006, s. 50613), v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o ochrane hospodárskej súťaže“), stanovuje:

„Zneužívanie dominantného postavenia jedným alebo viacerými podnikmi na dotknutom belgickom trhu alebo jeho podstatnej časti je zakázané bez toho, aby bolo potrebné predchádzajúce rozhodnutie.

Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä:

- 1° priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok;
- 2° obmedzovanie výroby, odbytu alebo technického rozvoja na úkor spotrebiteľov;

- 3° uplatňovanie nerovnakých podmienok voči obchodným partnerom pri rovnakých plneniach, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;
- 4° podmieňovanie uzatvárania zmlúv s ostatnými zmluvnými stranami prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 V Belgicku je bpost historickým poskytovateľom poštových služieb. Ponúka služby poštovej distribúcie širokej verejnosti, ale tiež dvom osobitným kategóriám klientov, a to odosielateľom hromadných zásielok, ktorí sú konečnými spotrebiteľmi, a podnikom na triedenie zásielok, ktoré sú sprostredkovateľmi a ktoré samy poskytujú služby predchádzajúce poštovej distribúcii tým, že pripravujú a podávajú zásielky.
- 9 Od roku 2010 zaviedla bpost nový cenový systém distribúcie adresovaných reklamných zásielok a administratívnych zásielok založený na takzvanom modeli „na odosielateľa“. Podľa tohto modelu sa množstevné zľavy poskytované sprostredkovateľom nevyčíslňovali na základe celkového objemu zásielok pochádzajúcich od všetkých odosielateľov, ktorým poskytovali svoje služby, ale na základe objemu zásielok podaných jednotlivo každým odosielateľom.
- 10 Rozhodnutím z 20. júla 2011 Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT) (Belgický inštitút pre poštové služby a telekomunikácie; ďalej len „poštový regulačný orgán“) na základe článku 144a a článku 144b ods. 1 bodu 5 zákona z 21. marca 1991 o reforme niektorých verejnoprávnych hospodárskych podnikov v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej uložil spoločnosti bpost povinnosť zaplatiť pokutu 2,3 milióna eur za porušenie pravidla ukladajúceho zákaz diskriminácie v cenovej oblasti (ďalej len „rozhodnutie poštového regulačného orgánu“). Podľa tohto rozhodnutia bol nový cenový systém, ktorý zaviedla bpost od roku 2010, založený na neodôvodnenom rozdielnom zaobchádzaní medzi sprostredkovateľmi a priamymi zákazníkmi. Poštový regulačný orgán okrem toho uviedol, že postupom, ktorý viedol k prijatiu uvedeného rozhodnutia, nedošlo k uplatneniu práva hospodárskej súťaže.
- 11 Rozsudkom z 10. marca 2016 Cour d’appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel, Belgicko) zrušil rozhodnutie poštového regulačného orgánu z dôvodu, že sporná cenová prax nebola diskriminačná. Tento rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, bol vydaný v nadväznosti na prejudiciálne konanie, v ktorom bol vydaný rozsudok z 11. februára 2015, bpost (C-340/13, EU:C:2015:77).
- 12 Medzitým orgán hospodárskej súťaže 10. decembra 2012 svojím rozhodnutím konštatoval, že bpost sa dopustila zneužitia dominantného postavenia, zakázaného článkom 3 zákona o ochrane hospodárskej súťaže a článkom 102 ZFEÚ. Toto zneužitie bolo tvorené tým, že v období od januára 2010 do júla 2011 bpost prijala a uplatňovala nový cenový systém. Podľa tohto rozhodnutia bolo účinkom tohto systému vytlačenie sprostredkovateľov a potenciálnych konkurentov spoločnosti bpost, ako aj odmeňovanie vernosti jej hlavných zákazníkov, v dôsledku čoho sa zvýšili prekážky vstupu na trh. Z dôvodu uvedeného zneužitia bolo spoločnosti bpost uložené zaplatiť pokutu vo výške 37 399 786 eur, vyčíslenú s prihliadnutím na pokutu, ktorú ešte predtým uložil poštový regulačný orgán. Konanie, ktoré viedlo k prijatiu uvedeného rozhodnutia, sa netýkalo existencie prípadných diskriminačných praktík.

- 13 Rozsudkom z 10. novembra 2016 Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) zrušil rozhodnutie orgánu hospodárskej súťaže z dôvodu rozporu so zásadou *ne bis in idem*. Tento súd usúdil, že konania vedené poštovým regulačným orgánom a orgánom hospodárskej súťaže sa týkali toho istého skutkového stavu.
- 14 Rozsudkom z 22. novembra 2018 Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko) zrušil tento rozsudok a vrátil vec na Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel).
- 15 V rámci konania nasledujúceho po tomto vrátení veci bpost, orgán hospodárskej súťaže, ako aj Európska komisia, ktorá vstúpila do konania ako vedľajší účastník v postavení *amicus curiae*, sa vyjadrili k dodržiavaniu zásady *ne bis in idem* a podmienkam jej uplatnenia.
- 16 Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania spresňuje, že konania vedené jednak poštovým regulačným orgánom a jednak orgánom hospodárskej súťaže vedú k uloženiu administratívnych sankcií trestnej povahy, určených na potlačanie rôznych porušení vyplývajúcich z porušenia odvetvovej právnej úpravy v prvom uvedenom prípade a práva hospodárskej súťaže v druhom uvedenom prípade. Za týchto podmienok sa domnieva, že v zásade treba vychádzať z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa zásady *ne bis in idem* v oblasti práva hospodárskej súťaže, ako vyplýva najmä z rozsudku zo 14. februára 2012, Toshiba Corporation a i. (C-17/10, EU:C:2012:72). Z tejto judikatúry podľa neho vyplýva, že na to, aby sa overilo, či sa obidve konania týkajú toho istého skutkového stavu, treba preskúmať, či sú splnené tri kumulatívne kritériá, a to totožnosť skutkov, totožnosť porušovateľov a totožnosť chráneného právneho záujmu. Vnútroštátny súd však zdôrazňuje, že toto posledné kritérium sa v iných odvetviach, než je odvetvie práva hospodárskej súťaže, neuplatňuje.
- 17 Vnútroštátny súd uvádza, že obidve konania, o ktoré ide vo veci samej, majú základ v odlišných právnych predpisoch, ktorých cieľom je chrániť odlišné zákonné záujmy. Konanie vedené poštovým regulačným orgánom je podľa neho určené na zaručenie liberalizácie poštového sektora prostredníctvom pravidiel prehľadnosti a zákazu diskriminácie v cenovej oblasti, zatiaľ čo cieľom konania vedeného orgánom hospodárskej súťaže je podľa neho zaručiť voľnú hospodársku súťaž v rámci vnútorného trhu najmä zákazom zneužitia dominantného postavenia. Kritérium týkajúce sa totožnosti chráneného právneho záujmu je podľa neho nevyhnutné na zabezpečenie účinnosti uplatnenia práva hospodárskej súťaže.
- 18 Vnútroštátny súd sa však domnieva, že vzhľadom na neistotu, pokiaľ ide o relevantnosť tohto kritéria z hľadiska judikatúry Súdneho dvora, je nevyhnutné, aby Súdny dvor v tejto súvislosti podal vysvetlenie.
- 19 Okrem toho sa tento súd pýta na podmienky prípadnej kumulácie postihov z dôvodu obmedzenia zásady *ne bis in idem* vzhľadom na judikatúru vyplývajúcu z rozsudkov z 20. marca 2018, Menci (C-524/15, EU:C:2018:197); z 20. marca 2018, Garlsson Real Estate a i. (C-537/16, EU:C:2018:193), ako aj z 20. marca 2018, Di Puma a Zecca (C-596/16 a C-597/16, EU:C:2018:192).
- 20 Za týchto podmienok sa Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Má sa zásada *ne bis in idem* zaručená v článku 50 Charty vykladať v tom zmysle, že nebráni príslušnému správne orgánu členského štátu uložiť pokutu za porušenie európskeho práva hospodárskej súťaže v takej situácii ako v prejednávanej veci, keď bol ten istý právny subjekt už právoplatne oslobodený od správnej pokuty, ktorú mu uložil vnútroštátny poštový regulačný

orgán za údajné porušenie poštových právnych predpisov vzhľadom na tie isté alebo podobné skutkové okolnosti, keďže kritérium totožnosti chráneného právneho záujmu nie je splnené v dôsledku toho, že prejednávaná vec sa týka dvoch rôznych porušení dvoch rozdielnych právnych predpisov, ktoré patria do dvoch samostatných oblastí práva?

2. Má sa zásada *ne bis in idem* zaručená v článku 50 Charty vykladať v tom zmysle, že nebráni príslušnému správneému orgánu členského štátu uložiť pokutu za porušenie európskeho práva hospodárskej súťaže v takej situácii ako v prejednáwanej veci, keď bol ten istý právny subjekt už právoplatne oslobodený od správnej pokuty, ktorú mu uložil vnútroštátny poštový regulačný orgán za údajné porušenie poštových právnych predpisov vzhľadom na tie isté alebo podobné skutkové okolnosti, z dôvodu, že obmedzenie zásady *ne bis in idem* je opodstatnené tým, že právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže sledujú doplnkový cieľ všeobecného záujmu, ktorým je ochrana a zachovanie nenarušeného systému hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, a neprekračuje rámec toho, čo je vhodné a nevyhnutné na dosiahnutie cieľa legitímne sledovaného touto právnou úpravou a/alebo na zabezpečenie ochrany práva a slobody podnikania týchto ďalších hospodárskych subjektov na základe článku 16 Charty?“

O prejudiciálnych otázkach

21. Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 50 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby bola právnická osoba sankcionovaná pokutou za to, že sa dopustila porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ak už bolo voči tejto osobe za ten istý skutok vydané právoplatné rozhodnutie na záver konania týkajúceho sa porušenia odvetvovej právnej úpravy, ktorej cieľom je liberalizácia dotknutého trhu.

Úvodné pripomienky

22. Treba pripomenúť, že zásada *ne bis in idem* predstavuje základnú zásadu práva Únie (rozsudok z 15. októbra 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 59), ktorá je teraz zakotvená v článku 50 Charty.
23. Toto ustanovenie obsahuje právo zodpovedajúce právu stanovenému v článku 4 Protokolu č. 7 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že v rozsahu, v akom Charta obsahuje práva zodpovedajúce právam zaručeným týmto dohovorom, článok 52 ods. 3 Charty stanovuje, že zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Pri výklade článku 50 Charty treba teda zohľadniť článok 4 Protokolu č. 7 k tomu istému dohovoru bez toho, aby bola dotknutá autonómia práva Únie a Súdneho dvora Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2018, *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, body 23 a 60).
24. Článok 50 Charty stanovuje, že „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom“. Zásada *ne bis in idem* tak zakazuje kumuláciu stíhaní, ako aj sankcií trestnoprávnej povahy v zmysle tohto článku, za rovnaké skutky a proti tej istej osobe (rozsudok z 20. marca 2018, *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 25 a citovaná judikatúra).

- 25 Pokiaľ ide o posúdenie trestnoprávnej povahy predmetných stíhaní a sankcií, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, treba pripomenúť, že sú relevantné tri kritériá. Prvým kritériom je právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, druhým je samotná povaha porušenia a tretím stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. júna 2012, Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, bod 37, ako aj z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, body 26 a 27).
- 26 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že uplatnenie článku 50 Charty sa neobmedzuje len na stíhanie a sankcie, ktoré sú kvalifikované ako „trestné“ vnútroštátnym právom, ale vzťahuje sa – bez ohľadu na takúto kvalifikáciu vo vnútroštátnom práve – na stíhanie a sankcie, ktoré treba považovať za stíhanie a sankcie trestnej povahy na základe dvoch ďalších kritérií uvedených v predchádzajúcom bode (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 30).
- 27 V prejednávanej veci však stačí konštatovať, že ako spresňuje vnútroštátny súd, obidve konania, o ktoré ide vo veci samej, smerujú k uloženiu administratívnych sankcií trestnej povahy, v dôsledku čoho trestná kvalifikácia týchto konaní vzhľadom na kritériá pripomenuté v bode 25 tohto rozsudku nie je spochybnená.
- 28 Uplatnenie zásady *ne bis in idem* podlieha dvojakej podmienke, a to na jednej strane tomu, aby existovalo skoršie právoplatné rozhodnutie (podmienka „bis“), a na druhej strane tomu, aby sa na ten istý skutkový stav vzťahovalo skoršie rozhodnutie a neskoršie stíhanie alebo neskoršie rozhodnutia (podmienka „idem“).

O podmienke „bis“

- 29 Pokiaľ ide o podmienku „bis“, na to, aby sa na súdne rozhodnutie mohlo nazerať ako na právoplatne rozhodujúce o skutkovom stave predloženom v druhom konaní, je potrebné nielen to, aby toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, ale aj to, aby bolo vydané po posúdení vzťahujúcom sa na vec samu (pozri analogicky rozsudok z 5. júna 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, body 28 a 30).
- 30 V prejednávanej veci z konštatovaní vnútroštátneho súdu vyplýva, že rozhodnutie poštového regulačného orgánu bolo zrušené rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť a podľa ktorého bolo voči spoločnosti bpost zastavené stíhanie, ktoré sa proti nej viedlo na základe poštovej odvetvovej právnej úpravy. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa teda zdá, že prvé konanie bolo ukončené právoplatným rozhodnutím v zmysle judikatúry pripomenutej v predchádzajúcom bode.

O podmienke „idem“

- 31 Pokiaľ ide o podmienku „idem“, zo samotného znenia článku 50 Charty vyplýva, že zakazuje trestne stíhať alebo sankcionovať tú istú osobu viac ako jedenkrát za to isté porušenie.
- 32 Ako uvádza vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, obidve konania, o ktoré ide vo veci samej, sa týkajú tej istej právnickej osoby, a to spoločnosti bpost.

- 33 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora kritérium relevantné na posúdenie existencie toho istého porušenia je kritérium totožnosti skutkového stavu, chápané ako existencia súboru konkrétnych okolností, ktoré sú navzájom neoddeliteľne spojené a ktoré viedli k právoplatnému oslobodeniu alebo odsúdeniu dotknutej osoby. Článok 50 Charty tak zakazuje uložiť za tie isté skutky viacero sankcií trestnej povahy v rôznych konaniach vedených na tieto účely (rozsudky z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 35, a z 20. marca 2018, Garlsson Real Estate a i., C-537/16, EU:C:2018:193, bod 37, ako aj citovaná judikatúra).
- 34 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že právna kvalifikácia skutkového stavu a chránený právny záujem z hľadiska vnútroštátneho práva nie sú relevantné na účely konštatovania existencie toho istého porušenia, keďže rozsah ochrany udeľovanej v článku 50 Charty sa nemôže meniť v závislosti od členského štátu (rozsudky z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 36, ako aj z 20. marca 2018, Garlsson Real Estate a i., C-537/16, EU:C:2018:193, bod 38).
- 35 To isté platí pre uplatnenie zásady *ne bis in idem* zakotvenej v článku 50 Charty v oblasti práva hospodárskej súťaže Únie, keďže, ako uviedol generálny advokát v bodoch 95 a 122 svojich návrhov, rozsah ochrany priznanej v tomto ustanovení sa v jednotlivých odvetviach práva Únie nemôže líšiť, pokiaľ toto právo nestanovuje inak.
- 36 V tejto súvislosti treba ešte spresniť, že vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 33 tohto rozsudku podmienka „*idem*“ vyžaduje, aby boli skutkové okolnosti totožné. Naproti tomu sa zásada *ne bis in idem* neuplatňuje, ak predmetný skutkový stav nie je totožný, ale len podobný.
- 37 Totožnosť skutkových okolností sa totiž chápe ako súbor konkrétnych skutočností vyplývajúcich z udalostí, ktoré sú v podstate tie isté, keďže zahŕňajú toho istého pôvodcu a sú navzájom neoddeliteľne spojené v čase a priestore (pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP z 10. februára 2009, Sergej Zolotuchin v. Rusko, CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, § 83 a 84, ako aj rozsudok ESĽP z 20. mája 2014, Pirttimäki v. Fínsko, CE:ECHR:2014:0520JUD003523211, § 49 až 52).
- 38 V prejednávanej veci vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či sú skutky, ktoré boli predmetom dvoch konaní, začatých v prvom prípade na základe odvetvovej právnej úpravy a v druhom prípade na základe práva hospodárskej súťaže, totožné. V tejto súvislosti mu prislúcha preskúmať skutkový stav zohľadnený v rámci každého z týchto konaní, ako aj obdobie uvádzaného porušenia.
- 39 Za predpokladu, že by vnútroštátny súd usúdil, že skutkový stav, ktorý je predmetom dvoch konaní, o ktoré ide vo veci samej, je totožný, táto kumulácia by predstavovala obmedzenie základného práva zaručeného v článku 50 Charty.

O odôvodnení prípadného obmedzenia základného práva zaručeného v článku 50 Charty

- 40 Obmedzenie základného práva zaručeného v článku 50 Charty môže byť odôvodnené na základe jej článku 52 ods. 1 (rozsudky z 27. mája 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, body 55 a 56, a z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 40).
- 41 Podľa článku 52 ods. 1 prvej vety Charty akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd v nej uznaných musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Podľa druhej vety uvedeného odseku, za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto

práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

- 42 V prejednávanej veci vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či tak, ako sa zdá, že vyplýva zo skutočností uvedených v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, zásah každého z dotknutých vnútroštátnych orgánov, o ktorom sa tvrdí, že viedol ku kumulácii stíhaní a sankcií, bol stanovený zákonom.
- 43 Takáto možnosť kumulovať stíhanie a sankcie rešpektuje podstatu článku 50 Charty pod podmienkou, že vnútroštátna právna úprava neumožňuje sťahovať a sankcionovať tie isté skutky v rámci toho istého porušenia alebo na dosiahnutie toho istého cieľa, ale stanovuje len možnosť kumulácie stíhaní a sankcií na základe odlišných právnych úprav.
- 44 Pokiaľ ide o otázku, či obmedzenie základného práva zaručeného v článku 50 Charty, vyplývajúce z kumulácie stíhaní a sankcií na základe odvetvovej právnej úpravy a práva hospodárskej súťaže, zodpovedá cieľu všeobecného záujmu, treba konštatovať, že obidve právne úpravy dotknuté vo veci samej sledujú legitímne ciele, ktoré sú odlišné.
- 45 Cieľom odvetvovej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktorou bola prevzatá smernica 97/67, je liberalizácia vnútorného trhu poštových služieb.
- 46 Pokiaľ ide o zákon o ochrane hospodárskej súťaže a článok 102 ZFEÚ, z ktorých vychádza rozhodnutie orgánu hospodárskej súťaže, treba pripomenúť, že tento posledný uvedený článok je ustanovením verejného poriadku, ktoré zakazuje zneužitie dominantného postavenia a sleduje cieľ, ktorý je nevyhnutný na fungovanie vnútorného trhu a ktorým je zabezpečiť, aby hospodárska súťaž na tomto trhu nebola narušená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. júla 2006, Manfredi a i., C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 31, ako aj zo 17. februára 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, body 20 až 22).
- 47 Je teda legitímne, aby členský štát s cieľom zaručiť pokračovanie procesu liberalizácie vnútorného trhu poštových služieb a pri zabezpečovaní jeho riadneho fungovania potrestal neplnenie jednak odvetvovej právnej úpravy, ktorej cieľom je liberalizácia dotknutého trhu, a jednak pravidiel uplatňujúcich sa v práve hospodárskej súťaže, ako to predpokladá odôvodnenie 41 smernice 97/67.
- 48 Pokiaľ ide o dodržiavanie zásady proporcionality, to si vyžaduje, aby kumulácia stíhaní a sankcií stanovených vnútroštátnou právnou úpravou nešla nad rámec toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných touto právnou úpravou, pričom ak existuje možnosť rozhodnúť sa medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu a spôsobené nevýhody nesmú byť neprimerané sledovaným cieľom (rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 49 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že orgány verejnej moci si môžu legitímne zvoliť doplňujúce právne odpovede voči niektorým správaniam škodlivým pre spoločnosť prostredníctvom rôznych postupov, ktoré tvoria koherentný celok, a to tak, aby sa vo svojich rôznych aspektoch zaoberali predmetným sociálnym problémom, pokiaľ kombinácia týchto právnych odpovedí nepredstavuje neprimeranú záťaž pre dotknutú osobu (pozri v tomto zmysle rozsudok ESLP z 15. novembra 2016, A a B v. Nórsko, CE:ECHR:2016:1115JUD002413011, § 121 a 132). Preto skutočnosť, že tieto dve konania sledujú odlišné ciele všeobecného záujmu, ktoré je legitímne

chrániť kumulatívne, môže byť v rámci analýzy proporcionality kumulácie stíhaní a sankcií zohľadnená ako faktor, ktorý by mohol odôvodniť túto kumuláciu, pod podmienkou, že tieto konania sa dopĺňajú a že dodatočné zaťaženie, ktoré predstavuje uvedená kumulácia, by mohlo byť odôvodnené oboma sledovanými cieľmi.

- 50 Vnútroštátne pravidlá, ktoré stanovujú možnosť kumulácie stíhaní a sankcií na základe odvetvovej právnej úpravy a práva hospodárskej súťaže, sú pritom spôsobilé dosiahnuť cieľ všeobecného záujmu, ktorým je zaručiť účinné uplatňovanie každej z týchto dvoch predmetných právnych úprav, keďže sledujú odlišné legitímne ciele uvedené v bodoch 45 a 46 tohto rozsudku. V tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby vzhľadom na vnútroštátne ustanovenia, na základe ktorých sa viedli konania, ktoré začali poštový regulačný orgán a orgán hospodárskej súťaže, posúdil, či kumulácia sankcií trestnej povahy môže byť v spore vo veci samej odôvodnená tým, že stíhanie začaté týmito orgánmi sledujú doplňujúce sa ciele, ktorých predmetom sú rôzne aspekty toho istého protiprávneho správania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 44).
- 51 Pokiaľ ide o striktnú nevyhnutnosť takejto kumulácie stíhaní a sankcií, treba posúdiť, či existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, ako aj koordinácia medzi rôznymi orgánmi, či boli tieto dve konania vedené dostatočne koordinovane a v dostatočne úzkej časovej súvislosti, a či sankcia prípadne uložená v konaní, ktoré bolo z časového hľadiska prvé, bola zohľadnená pri posudzovaní druhej sankcie takým spôsobom, aby zaťaženie dotknutých osôb vyplývajúce z tejto kumulácie bolo obmedzené na nevyhnutne potrebnú mieru a aby súhrn uložených sankcií zodpovedal závažnosti spáchaných porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, body 49, 52, 53, 55 a 58, ako aj rozsudok ESĽP z 15. novembra 2016, A a B v. Nórsko, CE:ECHR:2016:1115JUD002413011, § 130 až 132).
- 52 Je pravda, že ako zdôrazňuje generálny advokát v bode 109 svojich návrhov, posúdenie nevyhnutnosti opísanej v predchádzajúcom bode, a teda aj celkovú analýzu otázky, či kumulácia dvoch konaní bude môcť byť odôvodnená na základe článku 52 ods. 1 Charty, možno úplne vykonať len *ex post* vzhľadom na povahu niektorých z faktorov, ktoré treba zohľadniť.
- 53 Ochrana vyplývajúca z dvojakej podmienky, ktorej podlieha uplatnenie zásady *ne bis in idem* pripomenutej v bode 28 tohto rozsudku, s výhradou prípadného odôvodnenia obmedzenia práv vyplývajúcich z tejto zásady v konkrétnom prípade podľa článku 52 ods. 1 Charty, však rešpektuje podstatu článku 50 Charty. Ako totiž vyplýva z bodu 51 tohto rozsudku, uvedenie takéhoto odôvodnenia si vyžaduje preukázať, že kumulácia dotknutých konaní bola striktné nevyhnutná, pričom sa v tejto súvislosti v podstate zohľadňuje existencia dostatočne úzkej vecnej a časovej súvislosti medzi oboma predmetnými konaniami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 61, ako aj analogicky rozsudok ESĽP z 15. novembra 2016, A a B v. Nórsko, CE:ECHR:2016:1115JUD002413011, § 130). Prípadné odôvodnenie kumulácie sankcií je teda vymedzené podmienkami, ktoré v prípade, že sú splnené, smerujú najmä k obmedzeniu odlišnosti predmetných konaní z funkčného hľadiska, a teda konkrétneho dopadu, ktorý pre dotknuté osoby vyplýva z toho, že tieto konania vedené proti nim sú kumulatívne, bez spochybnenia existencie „*bis*“ ako takej.
- 54 Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby vzhľadom na všetky okolnosti sporu vo veci samej overil, či sú v tomto spore splnené podmienky uvedené v bode 51 tohto rozsudku. S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď je však potrebné uviesť nasledujúce spresnenia.

- 55 Po prvé treba uviesť, že existencia ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré podobne ako článok 14 loi du 17 janvier 2003 relative au statut du régulateur des secteurs des postes et des télécommunications belges (zákon zo 17. januára 2003 o postavení regulátora v odvetviach belgických pôšt a telekomunikácií) (*Moniteur belge* z 24. januára 2003, s. 2591) stanovuje spoluprácu a výmenu informácií medzi dotknutými orgánmi, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, predstavuje relevantný rámec na zaistenie koordinácie uvedenej v bode 51 tohto rozsudku. Vnútroštátnemu súdu tiež prislúcha overiť, či v prejednávanej veci skutočne došlo k takejto koordinácii.
- 56 Po druhé, s výhradou posúdenia vnútroštátnym súdom, treba poznamenať, že spis, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, naznačuje dostatočne úzku časovú súvislosť medzi obidvomi vedenými konaniami aj medzi rozhodnutiami prijatými na základe odvetvovej právnej úpravy a práva hospodárskej súťaže. Javí sa teda, že poštový regulačný orgán a orgán hospodárskej súťaže viedli svoje konania súbežne, prinajmenšom čiastočne. Obidva orgány prijali svoje rozhodnutia v úzkom časovom slede, a to 20. júla 2011 a 10. decembra 2012, čo okrem iného vzhľadom na komplexnosť, ktorou sa vyznačujú vyšetrovania v oblasti hospodárskej súťaže, svedčí o dostatočne úzkej časovej súvislosti.
- 57 Napokon okolnosť, že pokuta uložená v rámci druhého konania je vyššia než pokuta uložená právoplatným rozhodnutím v rámci prvého konania, sama osebe neumožňuje dospieť k záveru o neprimeranosti kumulácie stíhaní a sankcií voči dotknutej právnickej osobe, najmä vzhľadom na skutočnosť, že tieto dve konania môžu predstavovať doplnujúce sa a spojené právne odpovede, aj keď odlišné, na to isté správanie.
- 58 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 50 Charty v spojení s jej článkom 52 ods. 1 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bola právnická osoba sankcionovaná pokutou za to, že sa dopustila porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ak už bolo voči tejto osobe za ten istý skutok vydané právoplatné rozhodnutie na záver konania týkajúceho sa porušenia odvetvovej právnej úpravy, ktorej cieľom je liberalizácia dotknutého trhu, pod podmienkou, že existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, ako aj koordinácia medzi obidvomi príslušnými orgánmi, že obidve konania boli vedené dostatočne koordinovane a v dostatočne úzkej časovej súvislosti a že súbor uložených sankcií zodpovedá závažnosti spáchaných porušení.

O trovách

- 59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 50 Charty základných práv Európskej únie v spojení s jej článkom 52 ods. 1 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bola právnická osoba sankcionovaná pokutou za to, že sa dopustila porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ak už bolo voči tejto osobe za ten istý skutok vydané právoplatné rozhodnutie na záver konania týkajúceho sa

porušenia odvetvovej právnej úpravy, ktorej cieľom je liberalizácia dotknutého trhu, pod podmienkou, že existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, ako aj koordinácia medzi obidvomi príslušnými orgánmi, že obidve konania boli vedené dostatočne koordinovane a v dostatočne úzkej časovej súvislosti a že súbor uložených sankcií zodpovedá závažnosti spáchaných porušení.

Podpisy